

شهرستان ساری:

شهرستان ساری با مساحت ۳۶۷۴ کیلومتر مربع و جمعیت ۴۲۷۹۲۹ نفر و درجه تراکم ۱۱۶/۵ نفر در هر کیلومتر مربع در شرق استان واقع شده است. دارای چهار بخش مرکزی به مساحت ۱۱۶۷/۳ کیلومتر مربع به مرکزیت شهر ساری - میانرود به مساحت ۴۳۵/۸ کیلومتر مربع به مرکزیت شهر سورک - چهار دانگه به مساحت ۱۵۱۲/۶ کیلومتر مربع به مرکزیت شهر کیاسر - دودانگه به مساحت ۵۸۸/۲ کیلومتر مربع و مرکزیت محمد آباد و ۴ دهستان به نامهای مذکوره در بخش مرکزی به مساحت ۸۸/۴ کیلومتر مربع و ۲۴ آبادی - میانرود کوچه در بخش مرکزی به مساحت ۱۲۱/۶ کیلومتر مربع و ۳۰ آبادی - رود پی جنوبی در بخش مرکزی به مساحت ۱۱۹/۵ کیلومتر مربع مساحت و ۲۹ آبادی - اسفیورود شوراب در بخش مرکزی به مساحت ۸۸/۶ کیلومتر مربع و ۲۶ آبادی - کلیجارستاق سفلی در بخش مرکزی به مساحت ۱۱۶/۹ کیلومتر مربع و ۱۱۹ آبادی - کلیجارستاق علیا در بخش مرکزی به مساحت ۴۲۳/۷ کیلومتر مربع و ۳۷ آبادی - میانرود بزرگ در بخش میانرود به مساحت ۲۶۴/۷ کیلومتر مربع و ۲۰ آبادی - فریم در بخش دودانگه به مساحت ۳۳۶/۲ کیلومتر مربع و ۴۹ آبادی - بنافت در بخش دودانگه به مساحت ۲۲۲ کیلومتر مربع و ۱۱ آبادی - پشتکوه در بخش چهار دانگه به مساحت ۵۰۰/۶ کیلومتر مربع و ۱۸ آبادی - چهار دانگه در بخش چهار دانگه به مساحت ۶۵۹/۸ کیلومتر مربع و ۴۸ آبادی - گرماب در بخش چهار دانگه به مساحت ۳۵۲/۲ کیلومتر مربع و ۳۷ آبادی می باشد مساحت شهر ساری ۲۴/۲ کیلومتر مربع و جمعیت آن بالغ بر ۲۰۲۴۴ نفر می باشد.

جاذبه های توریستی مهم شهرستان ساری عبارتند از:

۱- مجموعه تاریخی فرح آباد	۱۱- پارک جنگلی شهید زارع
۲- برج رسکت	۱۲- ساحل دریا در خزر آباد
۳- بقعه امامزاده یحیی	۱۳- محوطه زیبای اطراف سد سلیمان تنگه
۴- بقعه امامزاده عباس	۱۴- برج ساعت در داخل شهر
۵- بقعه امامزاده زین العابدین	۱۵- آبشار دختر قلعه در دارابکلا

- ۶- بقعه شاهزاده حسین
 ۷- پارک حیات وحش دشت ناز
 ۸- زیستگاه حیات وحش سمسکنده
 ۹- رودخانه قدیمی کلبادی
 ۱۰- خانه قدیمی کلبادی
 ۱۱- گنبد شاطر در کلیجاستاق
 ۱۲- محوطه جنگلی فریم در دودانگه
 ۱۳- مسجد جامع
 ۱۴- مدرسه سلیمان خان
- که در ادامه به برخی از آنها به تفصیل اشاره می شود.

مجموعه تاریخی فرح آباد:

این مجموعه در روستای فرح آباد در ۲۸ کیلومتری شمال ساری نزدیک دریای مازندران واقع شده است در دوره سلاطین صفویه، به ویژه در زمان شاه عباس کبیر این بندر از مهمترین بنادر شمال ایران به شمار می رفته و مرکز معاملات تجاری و مورد توجه مخصوص بوده است. به همین دلیل به احداث کاخ سلطنتی، مساجد، مدارس، بازار، حمام، پل و باغها اقدام گردیده بوده تا مدتی از سال محل سکونت و تفرجگاه سلاطین صفوی قرار گیرد. متأسفانه بر اثر بی توجهی اهالی و دولتهای وقت و غارت آن به وسیله یک دسته از قزاقان شورشی تزاری اکثر آثار گرانبها و بناهای مهم آن تخریب و فعلا تنها خرابه های مسجد، پل و دیوارهای باغ سلطنتی باقی مانده است. درباره بندر کوچک خزر آباد که در قدیم فرح آباد نامیده می شد در تاریخ آمده است که شاهان صفوی در این محل خوش آب و هوا قصری برای خود بنا کردند اکنون در این مکان مسجدی وجود دارد این مسجد با ایوانهای رفیع و شبستانها و حجره ها متعدد بنای تاریخی است، بندر خزر آباد که به کنار دریا منتهی می شود دارای پلاژ و اقامتگاه بیلاقی در فصل تابستان است.

برج رسکت:

بنای برج رسکت (واقع در روستای رسکت از بخش دودانگه) در آغاز قرن پنجم هجری ساخته شده است این برج شامل بدنه آجری و گنبد است که حد فاصل قسمت فوقانی بدنه و آغاز گنبد، تزئینات مقرنس کاری و دو کتیبه آجری به خط پهلوی ساسانی

و خط کوفی به چشم می خورد. این برج را مدفن یکی از شهر یاران آل باوند می دانند که قبرش در سمت مشرق ورودی برج واقع است. در قسمت فوقانی آن دو قوس آجری حاوی نوشته هایی به خط پهلوی ساسانی به چشم می خورد.

بقعه امامزاده یحیی:

ساختمان برج آجری امامزاده یحیی در شهر ساری واقع شده و به خاطر دارا بودن صندوق و در نفیس چوبی دارای اهمیت هنری و تاریخی است و بنای آن شامل بدنه مدور و گنبد مخروطی شکل آجری است که ارتفاعی در حدود ۲۰ متر دارد. طبق مفاد کتیبه موجود، صندوق چوبی آن به سال ۸۴۹ ه.ق ساخته شده است. امامزاده یحیی از فرزندان امام موسی کاظم (ع) است. این برج با ارتفاعی در حدود ۲۰ متر از دو قسمت بدنه و آغاز گنبد ساخته شده است و یک باند تزئینی آجری به شیوه مقرنس کاری در آن به چشم می خورد.

امامزاده عباس:

امامزاده عباس در شهرستان ساری واقع شده است. از نظر شیوه معماری و گنبد هرمی شکل، دارای اهمیت تاریخی و هنری است. داخل صحن بقعه، صندوق چوبی نفیسی بر روی مرقد قرار دارد که تلیخ سال ۸۹۷ ه.ق بر روی آن حک شده است. در این بقعه سه تن امامزاده به نام امامزاده عباس، محمد و حسن مدفون می باشند.

آب انبار نو:

آب انبار نو که به تلفظ محلی نو انبار گفته می شود در محله ای به همین نام واقع شده و آنرا فردی بنام خورشید خانم از خاندان کنی بنا کرده است. اکنون تمامی اجزای آن شامل مدخل، پلکان، پاشیر و مخزن آب انبار باقی مانده ولی مدخل آن با آجر و سیمان تعمیر شده است. بالای ورودی نشانه هایی از تزئینات کاشیکاری مشاهده می شود و حال آنکه سایر قسمت های آب انبار در شخصی واقع شده است.

آب انبار میرزا مهدی:

آب انبار میرزا مهدی در خیابان ۱۸ دی ساری واقع شده که بنای ساختمان آن مربوط به دوره افشاریه یا زندیه است. این آب انبار به وسیله پلکانهایی به پاشیر و انبار آب دسترسی دارد. پلان آب انبار مدور با گنبد هلالی است که تماما با مصالح آجر با ملاط ساوج ساخته شده است. در قسمت فوقانی سقف گنبد دریچه هایی به منظور تأمین روشنائی داخل آب انبار تعبیه گردیده است در حال حاضر، آب انبار میرزا مهدی که تخت شماره ۱۰۰۵ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده به وسیله سازمان میراث فرهنگی با همان اسلوب قدیمی مرمت شده است. علاوه بر جاذبه های توریستی می توان از فضای آن در پیشبرد و اشاعه امور فرهنگی و هنری این منطقه نیز بهره برداری نمود.

بقعه ملا مجدالدین:

این بقعه محقری است که دارای ایوانی می باشد در این ایوان کتیبه ای به خط رقاع گچبری شده بنای قدیمی این بقعه در اعداد ابنیه اوایل اسلام به شمار آمده است. طبق کتیبه دیوار داخلی بقعه این مکان مقبره ملا مجدالدین مکی می باشد.

مقبره سلطان محمدرضا:

مقبره سلطان محمدرضا در جنب ملا مجدالدین واقع شده در حال حاضر بنای ساده ای است که عاری از هر گونه ارزش هنری و تاریخی می باشد. این آرامگاه طبق کتیبه منظومی که دارد در قرن سیزدهم هجری مرمت شده است.

برج سلطان زین العابدین:

برج سلطان زین العابدین با گنبد مخروطی هشت ترک آن از لحاظ ساختمانی و تزئینات کاشیکاری و صندوق و در نفیس چوبی جزء مهمترین ابنیه تاریخی ساری به شمار می رود. در ورودی کتیبه ای بر روی کاشی نقش شده است این کتیبه به خط رقاع است صندوق چوبین و مرقد دیگری در داخل این برج به نام سلطان امیر شمس الدین می باشد

که در روی صندوق آن کتیبه ای به خط ثلث در نهایت ظرافت حکاکی شده است. بنای سلطان زین العابدین متعلق به اوایل قرن نهم ه.ق می باشد.

مسجد جامع ساری:

در محله چناربن ساری واقع شده است و از بناهای قدیم است که به شرح تاریخ این اسفندیار در عهد خلافت منصور خلیفه عباسی به وسیله ابوالخطیب مرزوق السندی بنا شده و روز دوشنبه ماه آبان سال ۱۴۴ هجری بنای آن خاتمه یافته است.

پناهگاه حیات وحش سمسکنده:

این منطقه به وسعت ۱۰۰۰ هکتار از گونه های جنگلی - جلگه ای تشکیل می شود، در حال حاضر قسمتی از آن به منظور نگهداری تعدادی از گوزن های زرد ایرانی اختصاص یافته است. پارک جنگلی شهید زارع نیز در جوار این پناهگاه حیات وحش واقع شده است.

پناهگاه حیات وحش دشت ناز:

این پناهگاه در حدود ۵۵ هکتار وسعت دارد و در شمال شرقی ساری با فضای از جنگلهای جلگه ای قرار گرفته است. این پناهگاه از سال ۱۳۴۶ به صورت محل تکثیر گوزن ایرانی درآمده است. در این پناهگاه ضمن حفاظت و نگهداری گوزن زرد ایرانی که تعلیف آنها به صورت دستی صورت می گیرد. همه ساله تعدادی از گوزن های تولید شده را به زیستگاه های اصلی، یعنی حواشی رودخانه دز و کارون منتقل می کنند این حیات وحش برای علاقمندان به طبیعت و حیات حیوانات جاذب و جالب است.